SKLEP SODIŠČA (peti senat)

z dne 1. marca 2011*

V zadevi C-457/09,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Tribunal de première instance de Liège (Belgija) z odločbo z dne 29. oktobra 2009, ki je prispela na Sodišče 23. novembra 2009, v postopku

Claude Chartry

proti

državi Belgiji,

SODIŠČE (peti senat),

v sestavi J.-J. Kasel, predsednik senata, M. Ilešič, sodnik, in M. Berger (poročevalka), sodnica,

generalni pravobranilec: P. Mengozzi,
sodni tajnik: A. Calot Escobar,

* Jezik postopka: francoščina.

po opredelitvi generalnega pravobranilca

sprejema naslednji

Sklep

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 6 EU v različici pred Lizbonsko pogodbo in člena 234 ES.

2 Ta predlog je bil predložen v okviru spora med C. Chartryjem in državo Belgijo na davčnem področju.

Pravni okvir

3 Člen 26 posebnega zakona z dne 6. januarja 1989 o Cour d'arbitrage (Moniteur belge z dne 7. januarja 1989), kakor je bil med drugim spremenjen s posebnim zakonom z dne 12. julija 2009 (Moniteur belge z dne 31. julija 2009), se glasi:

„[Odstavek] 1. Cour d'arbitrage na podlagi predloga za predhodno odločanje s sodbo odloči o vprašanjih v zvezi s:

[…]

(3) kršitvijo členov naslova II Belgijci in njihove pravice ter členov 170, 172 in 191 ustave z zakonom, dekretom ali predpisom iz člena 134 ustave,

[…]

[Odstavek] 2. Kadar sodišče obravnava tako vprašanje, mora Cour d'arbitrage predlagati, naj odloči o njem.

Vendar sodišču tega ni treba storiti:

[…]

(2) če je Cour d'arbitrage že odločilo o vprašanju ali tožbi z enakim predmetom.

[…]

[Odstavek] 4. Kadar stranka pred sodiščem navaja, da zakon, dekret ali predpis iz člena 134 ustave krši temeljno pravico, ki je delno ali popolnoma podobno zagotovljena z določbo naslova II ustave in določbo evropskega ali mednarodnega prava, mora sodišče najprej Cour d'arbitrage predložiti vprašanje za predhodno odločanje o združljivosti z določbo naslova II ustave.

Z odstopanjem od prvega pododstavka obveznost predložitve vprašanja za predhodno odločanje Cour d'arbitrage ne velja:

(1) v primerih iz odstavkov 2 in 3;

[…]"

4 Člen 28 posebnega zakona z dne 6. januarja 1989 o Cour d'arbitrage določa:

„Sodišče, ki je postavilo vprašanje za predhodno odločanje, in katero koli drugo sodišče, ki odloča v isti zadevi, se morata pri odločitvi o sporu, v zvezi s katerim so bila postavljena vprašanja iz člena 26, ravnati po sodbi, ki jo je izreklo Cour d'arbitrage."

Dejansko stanje in vprašanje za predhodno odločanje

5 C. Chartry s stalnim prebivališčem v Belgiji je delal kot obveščevalec za družbo, specializirano za obrambo zavarovancev, s sedežem v Belgiji.

6 Belgijska davčna uprava je po pregledu popravila dobičke, ki jih je C. Chartry prijavil za davčna leta 1994, 1995 in 1996, ter ponovno izračunala neposredne davke, ki jih je C. Chartry dolgoval za ta leta. Plačilo dodatnega davka za leto 1994 je zapadlo 18. februarja 1997, za leto 1995 18. septembra 1997 in za leto 1996 25. avgusta 1997.

7 C. Chartry je 11. februarja in 9. oktobra 1997 vložil ugovore zoper odločbe, s katerimi mu je bilo naloženo plačilo teh dodatnih davkov.

8 C. Chartryju so bili 30. novembra in 7. decembra 2001 vročeni pozivi za plačilo, ki prekinejo zastaranje.

9 Ugovori C. Chartryja so bili večinoma zavrnjeni z odločbo davčne uprave z dne 17. oktobra 2007.

10 C. Chartry je 17. januarja 2008 pri Tribunal de première instance de Liège vložil tožbo. Trdi, da v skladu z belgijsko davčno zakonodajo neposredni davki zastarajo pet let po datumu, določenem za njihovo plačilo, in da v petih letih po datumu, določenem za plačilo dodatnih davkov, ki so mu bili naloženi, ni bilo akta, ki bi prekinil zastaranje v smislu člena 2244 belgijskega civilnega zakonika. V zvezi s pozivoma za plačilo, ki sta mu bila vročena leta 2001, se sklicuje na sodno prakso Cour de cassation, v skladu s katero vročeni poziv za plačilo izpodbijanega davčnega dolga ne prekine zastaranja v smislu člena 2244 belgijskega civilnega zakonika.

11 Država Belgija v odgovor trdi, da je treba v skladu s členom 49 okvirnega zakona z dne 9. julija 2004 (Moniteur belge z dne 15. julija 2004) poziv za plačilo razlagati tako, da to dejanje prekine zastaranje v smislu člena 2244 belgijskega civilnega zakonika, čeprav se davčni dolg izpodbija.

12 Predložitveno sodišče navaja, da je Cour d'arbitrage s sodbama z dne 7. decembra 2005 in z dne 1. februarja 2006 razsodilo, da ima člen 49 okvirnega zakona z dne 9. julija 2004 retroaktivni učinek, ki škoduje procesnim jamstvom, ki jih imajo državljani, a da je upravičen zaradi izrednih okoliščin in da ga narekujejo nujni razlogi v splošnem interesu.

13 Predložitveno sodišče meni, da člen 49 okvirnega zakona z dne 9. julija 2004 glede na njegovo retroaktivnost pomeni poseg zakonodajalca v sodni postopek v teku, ki v posebnem položaju C. Chartryja ni upravičen z ustreznim ravnotežjem med zahtevami splošnega interesa in varstvom temeljnih pravic zadevne stranke.

14 Vendar predložitveno sodišče meni, da iz te ugotovitve ne more izpeljati posledic po členu 26 posebnega zakona z dne 6. januarja 1989 o Cour d'arbitrage, na podlagi katerega mora načeloma sodišče, pred katerim se navaja, da je s predpisom kršena temeljna pravica, ki je zagotovljena z določbo belgijske ustave in določbo evropskega ali mednarodnega prava, najprej Cour d'arbitrage predložiti vprašanje za predhodno odločanje o ustavnosti zadevnega predpisa. Res je, da naj na podlagi odstavka 4, drugi pododstavek, točka 1, in odstavka 2, drugi pododstavek, točka 2, navedenega člena ta obveznost zanj v obravnavanem primeru ne bi veljala, ker je Cour d'arbitrage že dvakrat potrdilo skladnost člena 49 okvirnega zakona z dne 9. julija 2004 z belgijsko ustavo. Vendar naj bi mu ti odločbi Cour d'arbitrage preprečevali izvedbo posebnega nadzora, prilagojenega posebnim okoliščinam zadeve, ki mu je bila predložena.

15 V teh okoliščinah je Tribunal de première instance de Liège prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali člen 6 [EU] in člen 234 [ES] nasprotujeta temu, da nacionalni zakon, kot je zakon z dne 12. julija 2009 o spremembi člena 26 posebnega zakona z dne 6. januarja 1989

o Cour d'arbitrage, nacionalnemu sodišču, ki ugotovi, da drug nacionalni zakon, to je člen 49 okvirnega zakona z dne 9. julija 2004, jemlje davčnemu zavezancu pravico do učinkovitega sodnega varstva, zajamčeno s členom 6 Evropske konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin[, podpisane 4. novembra 1950 v Rimu (v nadaljevanju: EKČP)], ki je del prava Skupnosti, nalaga, da zadevo predhodno predloži Cour constitutionnelle, ne da bi lahko takoj zagotovilo neposredno uporabo prava Skupnosti za spor, ki mu je predložen, in še naprej izvajalo nadzor skladnosti s Konvencijo, če je Cour constitutionnelle ugotovilo skladnost nacionalnega zakona s temeljnimi pravicami, zajamčenimi z naslovom II ustave?"

Pristojnost Sodišča

16 Belgijska in francoska vlada ter Evropska komisija, ki so predložile pisna stališča, trdijo, da Sodišče ni pristojno za odgovor na postavljeno vprašanje.

17 Da bi preverili pristojnost Sodišča, je treba preučiti predmet postavljenega vprašanja.

18 Predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali člen 234 ES nasprotuje zakonodaji države članice, ki, po eni strani, sodiščem te države članice nalaga, naj predhodno nacionalnemu sodišču, pristojnemu za oceno ustavnosti zakonov, predložijo vprašanje v zvezi s skladnostjo določbe notranjega prava s temeljno pravico, zajamčeno z ustavo, kadar je sočasno vprašljiva združljivost te določbe s temeljno pravico, ki je v celoti ali delno zajamčena s pravom Unije, ter ki, po drugi strani, zavezuje sodišča navedene države

članice glede pravne presoje nacionalnega sodišča, pristojnega za oceno ustavnosti zakonov.

19 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča – da bi se zagotovila primarnost prava Unije – za delovanje sistema sodelovanja med Sodiščem in nacionalnimi sodišči, uvedenega s členom 234 ES, nujno, da lahko nacionalno sodišče svobodno in kadar koli med postopkom, ko se mu zdi primerno, Sodišču v predhodno odločanje predloži vsako vprašanje, ki se mu zdi nujno (glej sodbo z dne 22. junija 2010 v združenih zadevah Melki in Abdeli, C-188/10 in C-189/10, ZOdl., str. I-2055, točka 52).

20 Natančneje je Sodišče razsodilo, da člen 234 ES nasprotuje zakonodaji države članice, s katero je določen vmesni postopek ocene ustavnosti nacionalnih zakonov, če je zato, ker je ta postopek prednosten, drugim nacionalnim sodiščem – tako pred predložitvijo vprašanja ustavnosti nacionalnemu sodišču, ki je pristojno za oceno ustavnosti zakonov, kot v ustreznih okoliščinah primera tudi po tem, ko to sodišče izda odločbo o tem vprašanju – onemogočeno izvajanje njihove pristojnosti ali izpolnitev njihove dolžnosti, da predložijo Sodišču vprašanja v predhodno odločanje (zgoraj navedena sodba Melki in Abdeli, točka 57).

21 Vendar pa je treba opozoriti tudi, da je Sodišče, kadar odloča na podlagi člena 234 ES, pristojno za odločanje o razlagi Pogodbe ES ter veljavnosti in razlagi aktov, ki so jih sprejele institucije Evropske unije. V tem okviru je pristojnost Sodišča omejena zgolj na preučitev določb prava Unije (glej zlasti sklepa z dne 16. januarja 2008 v zadevi Polier, C-361/07, točka 9, in z dne 12. novembra 2010 v zadevi Asparuhov Estov in drugi, C-339/10, ZOdl., str. I-11465, točka 11).

22 Kar zadeva zahteve v zvezi z varstvom temeljnih pravic, iz ustaljene sodne prakse izhaja, da te zavezujejo države članice v vseh primerih, v katerih so dolžne uporabljati pravo Unije (glej zgoraj navedeni sklep Asparuhov Estov in drugi, točka 13).

23 Prav tako člen 51(1) Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljevanju: Listina) določa, da se njene določbe uporabljajo „za države članice […] samo, ko izvajajo pravo Unije".

24 Poleg tega ta omejitev ni bila spremenjena z začetkom veljavnosti Lizbonske pogodbe 1. decembra 2009, od katere ima Listina na podlagi novega člena 6(1) EU enako pravno veljavnost kot Pogodbi. Ta člen namreč določa, da se z določbami Listine na nikakršen način ne širijo pristojnosti Unije, opredeljene v Pogodbah.

25 Čeprav pravica do učinkovitega pravnega sredstva, zagotovljena s členom 6(1) EKČP, na katerega se sklicuje predložitveno sodišče, pomeni splošno načelo prava Unije (glej zlasti sodbo z dne 16. julija 2009 v zadevi Der Grüne Punkt – Duales System Deutschland proti Komisiji, C-385/07 P, ZOdl., str. I-6155, točki 177 in 178) in je potrjena v členu 47 Listine, ostaja dejstvo, da predložitvena odločba ne vsebuje nobenega konkretnega elementa, na podlagi katerega bi bilo mogoče ugotoviti, da se predmet spora o glavni stvari navezuje na pravo Unije. Spor o glavni stvari med belgijskim državljanom in državo Belgijo v zvezi z obdavčitvijo dejavnosti, ki so se izvajale na ozemlju te države, se nikakor ne navezuje na nobenega od položajev, predvidenih z določbami Pogodbe o prostem pretoku oseb, storitev ali kapitala. Poleg tega se navedeni spor ne nanaša na uporabo nacionalnih ukrepov, s katerimi bi zadevna država članica izvajala pravo Unije.

26 Iz tega sledi, da pristojnost Sodišča za odgovor na ta predlog za sprejetje predhodne odločbe ni dokazana.

27 V teh okoliščinah je treba na podlagi člena 92(1) Poslovnika ugotoviti, da Sodišče očitno ni pristojno za odgovor na vprašanje, ki ga je postavilo Tribunal de première instance de Liège.

Stroški

28 Ker je ta postopek za stranke v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (peti senat) sklenilo:

Sodišče Evropske unije očitno ni pristojno za odgovor na vprašanje, ki ga je postavilo Tribunal de première instance de Liège (Belgija).

Podpisi